Jüdische Pester Zeitung.

יידישע פעסטער צייטונג

אויף דיעזער צייטונג קאנן מאן
יעדעז טאג
פרענומערירען
אונד דער פרענומעראציאָנס-טערמין
בעגיננט מיט דעם עמפפֿאנגע דעם
ערסטען בלאטטעס.

דיא רעדאקציאָן בעפֿינדעט
זיך איז
פעסט
וואיצנער בולוואר נומ' 29
וואָהין מאן אויך דיא פרענומעראציאָנס-געלדער צו זענדען בעליעבע.

דיעזעס בלאטט ערשיינט
דרייםאל וואָכענטליך
מאָנטאג, מיטטוואָך אונד פֿרייטאג,
אונד קאסטעט
פֿיר עסטערייך-אונגארן
גאנציעהריג 10 גולד. — קר. ע. וו.
האלביעהריג 5 גולד. — קר. ע. וו.
פֿיערטעליעהר. 2 גולד. 50 קר. ע. וו.

פֿיר'ס אויסלאנד
גאנציעהריג 11 גולד. — קר' ע' וו'
האלביעהריג 5 גולד. 50 קר' ע' וו'
פֿיערטעליעה' 2 גולד. 75 קר' ע' וו'

Nr. 11. דרייצעהנטער יאהרגאנג — פעסט, מיטטוואָך כו שבט ה.תרמ"א. — Pest, den 26. Jänner 1881.

דיא נייען שטייערן
אים אונגארישען רייכסטאגע.

אין דער פֿאָרגעסטריגען זיטצונג דעם רייכסטאגעס וואורדען וויר מיט איינער גראָסען רעדע דעם בעריהמטען אונגארישען שטאאטס-מאננעס, דעם באראָנס פֿאָן שעננייע, איבערראשט. וואהל האט מאן שאָן לענגסט דארויף גערעכנעט. דאס דער קלוגע אונד ווייזע שעננייע אין דיעזען ערנסטען צייטען דער פֿערווירונג אונד צערריטטונג מיט זיינעם וויזען ראטהע אונד מיט זיינעם קלוגען רעטטונגס-פלאנע איינטרעטען ווערדע, אבער אין לעטצטערער צייט האט עס ווידער געהייסען: דיא געזונדהייט דעם באראָנס שעננייע ווערע צו זעהר אנגעגריפֿפען, אלס דאס ער זיך יעטצט אין דען שוויעריגען קאמפף געגען דיא רעגיערונג איינלאססען קאָננטע. נון האט יעטצט באראָן שעננייע דען הייסען קאמפף געגען דיא ביזהעריגע ווירטהשאפֿט דער אונגארישען רעגיערונג אים אללגעמיינען אונד געגען דיא איינפֿיהרונג דער נ י ע ס ט ע ן שטייערן אינסבעזאָנדערע איינגענאָממען — אונד איזט באראָן שעננייע זאָגאר מיט איינעם נייען רעטטונגס-פלאנע איינגעטרעטען. —

ביז יעטצט האבען דיא געגנער דער רעגיערונג נור אללעס פֿאָן דער רעגיערונג געשאפֿפענע אימצישטירצען געזוכט, אהנע אבער דען בויפלאן צו עטוואס בעססערעם אנצוגעבען. זיא וואָללטען נור ניעדעררייסען, ניכט אבער אויך עטוואס אויפֿבויען. יעטצט אבער לעגטע באראָן שעננייע איינען פלאן פֿאָר, אויף גרונד דעססען ער אללעס ווידער גוט מאכען אונד אין בעסטע אָרדנונג ברינגען קאָננטע, וועננ מאן איהם דיא לייטונג דער רעגיערונג איבערגעבען ווירדע.

נון, דער לעזער מאכטע שאָן גערנע הארען, וואָרין דיעזער גראָסארטיגע רעטטונגס-פלאן בעשטעהט? — נון, אין דעם איינפֿאכען וואָרטע: ש פ א ר ע ן! — היערין אינטערשיידעט זיך עבען הערר שעננייע, אלס פֿיהרער דער אייסערסט רעכטען פארטייא, וועלכע מאן אויך ריקשריטטס-פארטייא הייסט, פֿאָן דער אייסערסט לינקען פארטייא. דיא אייסערסט לינקען האבען ביז יעטצט אללע פֿאָן דער רעגיערונג געפֿאָרדערטען אויסגאבען פֿיר איינזענבאהנען, געריכטס-וועזען אונד בילדונגס-אנשטאלטען שנעלל בעווילליגט; זיא וואָללטען אין קורצער צייט אונגארן צו איינעם געבילדעטען אונד גראָסארטיגען שטאאטע אלס פֿראנקרייך אונד ענגלאנד מאכען. אלס אבער דאנן דיא רעגיערונג אויפֿטרעטען אונד זאגען מוססטע: „וויר האבען דיא פֿיעלען אויסגאבען, וואָדורך אונגארן מיט אללען טהייערן איינריכטונגען, גלייך פֿראנקרייך אונד ענגלאנד, פֿערזעהען וואורדע, בעווילליגט; נון אבער מיססען וויר אויך דיא איינגאהמען האבען, וועלכע נאטירגעמעס אין שטייערן בעשטעהען, אים דיא פֿיעלען אויסגאבען אונד געמאכטען שולדען דעקען צו קאָננען —, דא ריעפֿען דיא אייסערסט לינקען: „יא, דיא נייען איינריכטונגען וואָרען וואָהל פֿיר דען שטאאט נאָטהווענדיג, אבער שטייערן וואָללען וויר דעננאָך ניכט צאהלען. דיא מיניסטער מיססען זאָ קליג זיין, אים אויך אהנע שטייערן גוט ווירטהשאפֿטען צו קאָננען;" וואָרין אבער דיעזע קונסט אונד וואונדער-מיטטעל בעשטעהען, דאס זאגטען דיא אייסערסט לינקען ניכט.

אנדערס איזט עס אבער ביא דער אייסערסט-רעכטען אָדער ריקשריטטס-פארטייא. דיעזע מיינט עבען, מאן העטטע זיך מיט דער קולטור, מיט דער בילדונג אונד דעם פֿאָרטשריטטע אין אונגארן ניכט זאָ איבעראיילען מיססען. פֿראנקרייך אונד ענגלאנד זינד עבענפֿאללס ניכט אין זאָ קורצער צייט מיט זאָ פֿיעלען טהייערן איינריכטונגען פֿערזעהען וואָרדען. עס געשאה דיעזעס ערסט אים פֿערלויפֿע פֿאָן איינעם יאהר-הונדערט. היער אבער וואָללטע מאן אין צעהן יאהרען דאס צו שטאנדע ברינגען, וואס אין איינעם אנדערן שטאאטע וועהרענד איינעם גאנצען יאהרהונדערטס ערררייכט וואורדע!

באראָן שעננייע מיינטע דאהער: עס ווערע נאָך הייטע צייט, דען שטירמישען פֿאָרטשריטט איינצוהאלטען, שטיללשטאנד צו מאכען אונד צו שפארען. דער שטאאט מאגע דיא פֿיעלען אונטערנעהמונגען אונד איינריכטונגען, וועננ דיעזע אויך גוט זינד, דאָך וועגען דער גראָסען קאָסטען אים שטיכע לאססען, אונד זאָ מאגע ער אויך דען עבען יעטצט אינטערנאָממענען ביא דער פעסט-סעמלינער איינזענבאהן אויפֿגעבען, ווייל דיעזער עבענפֿאללס זאָגלייך צו פֿיעל קאָסטען ווירד, וועהרענד דער נוטצען זיך ערסט נאָך יאהרען הערויסשטעללען קאָנן!

מיט דיעזעם פלאנע, וועלכער איינען שטיללשטאנד אָדער גאר איינען ריקשריטט בעצוועקט, וואָללען זיך נאטירליך דיא אייסערסט-לינקע אונד אויך ניכט דיא ליבעראלע רעגיערונגס-פארטייא איינפֿערשטאנדען ערקלערען. נאָך שעננייע'ס שפאר-זיסטעם מיסטע אונגארן אין בעצוג אויף זיינע איינריכטונגען צו איינעם קליינען, אינבעדייטענדען שטאאטע הערבגעזעטצט ווערדען, מיסטע זיך גאנץ ערמליך צוזאממענציעהען אונד איינשרענקען, אונד דיעזעס זיסטעם פֿערטראָגט זיך ניכט מיט דעם זיסטעם דעריעניגען, דיא אונגארן אלס איינען גראָס-שטאאט זעהען וואָללען! דיא רעגיערונגס-פארטייא מיינט עבען, מאן זייא אין דען לעטצטערן יאהרען מיט דער שפארזאמקייט ביז צור אייסערסטען גרענצע געגאנגען, וואָ עבען אין ווייטערעם שפארען ניכט מעהר מאגליך איזט, וועננ מאן ניכט אללע שאָן בעשטעהענדען איינריכטונגען, דיא מיט זאָ פֿיעלען אָפפֿערן ערוואָרבען וואורדען, ווידער איבער דען הויפֿען ווערפֿען וואָללטע.

נאָך דיעזער איינלייטונג וואָללען וויר נון אויך דען רייכסטאגס-בעריכט אין געדרענגטער קירצע פֿאָלגען לאססען.

אין דער מאָנטאגס-זיטצונג שפראך צוערסט דער אייסערסט לינקע קארל אָטוואָש געגען ייקאי. ער בעדויערטע דיעזען גראָסען אונגארישען דיכטער, דיעזען בעריהמטען ראמאנ-שרייבער, אויף דען אונגארן שטאָלץ זיין קאָנן, דאס ער זיך צום ווערקצייגע דער שלעכטען פּאָליטיק דער רעגיערונג הערגעגעבען האט. ער זאגטע: „הערר ייקאי זאָללטע יעטצט ליעבער דיא גראָסע גלאָקע אין דיא האנד נעהמען אונד שטירם לייטען. דאסס דאס לאנד אין געפֿאהר זייא. וועסהאלב אללעס זיך צוזאממעננעהמען מאגע, אים דאס לאנד אים דיעזער געפֿאהרליכען לאגע הערויסצורעטטען!

טיסאָ אנטוואָרטעטע איהם היערויף: דאס ייקאי אין דען טריריגען יאהרען (פֿאָן 1849 ביז 1860) אין אללען זיינען ווערקען אונד צייטונגען פֿאָרטוועהרענד געגען דיא לאנדעסגעפֿאהר געלייטעט האטטע, אלזאָ צו איינער צייט, אין וועלכער ווירקליך געפֿאהר פֿיר דאס לאנד אונד נאָך מעהר פֿיר ד ע נ י ע נ י ג ע ן פֿאָרהאנדען וואר, דער געגען דיעזע געפֿאהר וואָרנטע אונד אנקעמפֿפֿטע; הייטע אבער איזט דאס שטירם-לייטען קיינע קונסט מעהר. עס ברינגט איינעם זאָגאר פֿאָן דען אייסערסט-לינקען שרייערן איין פּאאר „עליענס" איין.

היערויף נאהם באראָן שעננייע דאס וואָרט. אינדעם ער זאגטע: „דיעזע נייען שטייערן ריכטען אונזערע צוקער-פֿאבריקאנטען גענצליך צו גרונדע. אָהנעהין האבען אונזערע צוקער-פֿאבריקען גענוג צו קעמפֿפֿען, אים דיא קאָנקורענץ מיט דען עסטרייכישען פֿאבריקען בעשטעהען צו קאָננען, אונד נון בעקאָממען זיא נאָך איינע נייע בעשטייערונג, וועלכע דיא עסטרייכער ניכט האבען. — דער פלאן דער רעגיערונג איזט יעטצט, ווענינגסטענס דיא פּערצענטען, דיא וויר פֿאָן אונזערען פֿיעלען שולדען צו צאהלען האבען, פֿאָרטוועהרענד דורך נייע שטייערן צו דעקען — אונד דא זיך אונזערע שולדען פֿאָן יאהר צו יאהר פֿערמעהרען, זאָ האבען וויר דיא טריבע אייסזיכט, דאס וויר פֿאָן יאהר צו יאהר פֿאָרטוועהרענד נייע שטייערן בעקאָממען ווערדען. דאס פֿאָלק איזט שאָן גענוג בעלאסטעט. מאן זאָללטע איהם איינע קורצע צייט רוהע גאָננען, דאמיט עס זיך ערהאָלע! אים גאנצען זאָלל דיעזע נייע שטייער יעהרליך 3 מילליאָנען איינברינגען, אונד איך זעטצע מיינען קאָפף דאראן, דאס מאן דיעזע דרייא מילליאָנען דורך ערשפארונגען אין דער שטאאטס-ווירטהשאפֿט איינברינגען קאָננטע. דיא רעגיערונג מאגע נור ניכט זאָפֿיעל בויען אונד ניכט זאָפֿיעל בעאמטען אנשטעללען, זאָ פֿיעל קולטור אויף איינמאל ערהאשען וואָללען. אין וועלכעם פֿאללע ניכט נור דיעזע 3, זאָנדערן פֿ י ע ל ע מילליאָנען ערשפארט ווערדען קאָננטען! פֿרייליך ווירד דיא רעגיערונג אָפֿט פֿאָן דען דעפּוטירטען אים רייכסטאגע, וועלכע אים אללצו גראָסער פֿאטערלאנדס-ליעבע דען אונגארישען שטאאט אויף איינמאל שאָן זאָ שאָן הערויספוטצען וואָללען, צו דען אויסגאבען געדרענגט. אבער דיא רעגיערונג מוס ביא זאָלכען אנגעלעגענהייטען אויך אָהנע דען רייכסטאג איהרען שטרענגען שפאר-זיסטעם דורכפֿיהרען קאָננען! — (דיא וואָרטע „אָהנע דען רייכסטאג" האבען ביא פֿיעלען דעפּוטירטען דען אויסדרוק דעם אונוויללענס הערפֿאָרגערופֿען) דיא רעגיערונג מוס ז ע ל ב ס ט וויססען, אין וועלכער ווייזע דיא אויסגאבען פֿערמינדערט ווערדען מיססען. זיא מוס שפארזאם, זעהר שפארזאם זיין!"

מיניסטער-פרעזידענט טיסאָ, וועלכער זיך בעקאננטליך ניכט איינמאל פֿאָן איינעם שעננייע בעזיעגען לאסט, ווידערלעגטע שעננייע'ס רעדע פּונקט פֿיר פּונקט. ער וויעז אין דערזעלבען מעהרערע ווידערשפריכע נאָך אונד בעוויעז צוגלייך, דאס דיעזעס פֿאָן שעננייע פֿאָרגעשלאגענע שפאר-זיסטעם פֿיר יעטצט ניכט מעהר דורכפֿיהרבאר איזט! נאָך דיעזעם זיסטעמע מיסטע דער אונגארישע שטאאט פֿערשטיממעלט אונד פֿערקריפּעלט ווערדען אונד אללע ביזהער ערוואָרבענען נוטצליכען איינריכטונגען, וועלכע נאָך הייטע בעדייטענדען נוטצען טראגען, מיסטען צו גרונדע געהען!

אויך אין דער געסטריגען זיטצונג דעם אונגארישען רייכסטאגעס זינד דיא פֿערהאנדלונגען איבער דיא נייען שטייערן נאָך ניכט צום אבשליססע געלאנגט. — דיא הייפטשטעדטישען דעפּוטירטען שפראכען געגען דיעזע נייע בעשטייערונג. דער איינע זאגטע: דאס פֿאָלק ווערדע דורך פֿערטהייערונג דעם קאַפֿפֿעס אונד דעם ביערעס זיך אויף דאס שנאפּס-טרינקען פֿערלעגען; דער אנדערע זאגטע: דאס דורך דיעזע נייע שטייער דיא בירגערליכע קלאססע געמאָרדעט ווירד. ענדליך דער דריטטע

אַטוואַש דורך לערמען אונד צווישענ-רופע אונטער-בראָכען. אַטוואַש ריעף דעם יויקאַי איינינע בעליי-דיגונגען צו, וואָרויף איהם יויקאַי זאַגטע: „נאָך דען רעגעלן דער עהרע האַט אַטוואַש ניכט דאַס רעכט, יעמאַנדען צו בעליידיגען. איך בין גאַטטלאָב איין זאָלך אַנשטענדיגער כאַראַקטער אלס ער!“ וועגען דיע-זער אייסערונג האַט נון קאַרל אַטוואַש העררן מאָריץ יויקאַי צום דועלל הערויסגעפאָרדערט!

*) איינע אַדרעססע אַן אישטאָציי.) וויא דיא בלעטטער מעלדען, ווירד איין טהייל דער היעזיגען אוניווערזיטעטס-שטודענטען העררן אישטאָציי איינע אַנערקעננונגס-אַדרעססע איבערריייכען פיר זיינע יודענפיינדליכען שמיערע-רייען. — אַבגלייך דיא היעזיגע אוניווערזיטעט טויזענדע שטודענטען צעהלט, קאָננטען ביזהער פיר דיעזע אַדרעססע דאָך קוים 200 אונטערשריפ-טען אויפגעבראַכט ווערדען. נון, אישטאָצי שימפפט יא צומייסט אויף דען וואוכער דער יודען. וויר גלויבען, דאַס דיעזע 200 שטודענטען קיינען גרונד האַבען, איבער זאָלכען וואוכער צו שימפפען. עס זינד דיעזע געוויס זאָלכע שנאָרר-לומפען, דענען קיין יודע איינען גראָשען באָרגען ווירדע אויך אום דען האָכסטען וואוכער, דא ער היעביי קאַפּיטאַל אונד צינזען פערליערען ווירדע. זאָלכע פערעהרער גאָנ-נען וויר העררן אישטאָציי אויס פאָללעם הערצען. דיא שטודירענדען אויס דען בעססערן הייזערן, דיא איינע גוטע ערציעהונג האַבען, ווערדען געוויס מיט איינעם אישטאָציי ניע געמיינזאַמע זאַכע מאַכען!

*) נייע פאָלקסצעהלונג אין דער הויפּטשטאַדט.) אונזערע הויפּט-שטאַדט פערמעהרט אונד פערגראָסערט זיך שנעל-לער אלס אללע איבריגען הויפּטשטעדטע איירא-פּא'ס. לויט דער נייען צעהלונג האַט פעסט-אָפען 365,512 זעעלען. דאַס אַמטסבלאַטט „קאָזלאָני“ מאַכט היעצו פאָלגענדע בעטראַכטונג: פאַר 10 יאַהרען שטעללטע עס זיך הערויס, דאַס דיא אונגאַרישע הויפּטשטאַדט 270,476 זעעלען צעהלט. דא זיא היי-טע 365,512 זעעלען צעהלט, זאָ האַט זיך דיא בע-פאָלקערונג אום מעהר אלס אום איין דריטטעל פערמעהרט. אין ווין פערמעהרטע זיך דיא בע-פאָלקערונג זייט 10 יאַהרען בלאס אום איין זעכס-טעל. פעסט-אָפען פערמעהרטע זיך דאָפּפעלט זאָ ראַש אלס ווין. — לאַנגזאַמער גינג דיא פערמעה-רונג דער בעפאָלקערונג אין דעם אָפנער טהיילע. אָפען צעהלטע שאָן פאַר איינעם יאַהרהונדערט 24,000 זעעלען; אים יאַהרע 1850 האַטטע עס 40,000 אונד אים יאַהרע 1857 עטווא 57,000 זעעלען. אַנ-דערס פעסט. דיעזעס צעהלטע פאַר איינעם יאַהר-הונדערט בלאָס 14,000 איינוואָהנער; אים יאַהרע 1850 האַטטע עס 80,000, אים יאַהרע 1860 שאָן 137,000 אים יאַהרע 1870 איבער 200,000 אונד יעטצט אים יאַהרע 1881 צעהלט פעסט אַלליין 280,000 זעעלען. דיעזע ראַשע צונאַהמע דער הויפּטשטעדטישען בע-פאָלקערונג איזט איממערהין האָכסט אינטערעס-סאַנט. פעסט קאַנן נאָך איינסט זאָ פאָלקרייך ווער-דען, וויא וויען אָדער פיעללייכט אויך וויא פּאַריז אָדער לאָנדאָן!

געשעפטסבעריכט.

פעסטער פּרייזע.

געטריידע-געשעפט. פאָן ווייצען וואַר געסטערן פיעל צו מאַרקטע געבראַכט, דער פערקויף וואַר שוואַך. 10000 מעטרצ׳ וואורדען פערקויפט.

ווייצען, טהייס- 200 מטרצ׳ 78,8 קילאָ 13.25 גולד. 200 מטרצ׳ 78,3 קילאָ 13.25 גול. — 200 מטרצ׳ 78. קילאָ 13.25 גולד. 500 מטרצ׳ 77.8 קילאָ 13.15 גולד. 200 מטרצ׳ 78. ק׳ 13.10 גול. 100 מטרצ׳ 78. ק׳ 13.10 גול. 100 מטרצ׳ 77.5 קילאָ 13.10 גולד. 200 מטרצ׳ 77. קילאָ 12.58 גולד. — 200 מעטערצ׳ 77. קילאָ 12.70 גול. 1020 מטרצ׳ 76.5 קילאָ 12,70 גול. פעסטער-באָדען 450 מטרצ׳ 76. ק׳ 12.60 גול. 400 מטרצ׳ 76·3 ק׳ 12·40 גולד. 200 מטרצ׳ 74.3 ק׳ 12.15 גולד. 1000 מטרצ׳ 76.6ק׳ 12,60גול.— (אַללעס פּער דרייא מאָנאַטע.)

קאָרן 10,10—9.70 גולד.

גערסטע פוטטער- 6.50—6.85 גולד. — מאַלצ-וואַארע —.8 גולד.

קוקורוץ נייער 5,60—5.80 גול.

האַפער 5.80—6,20 גולד.

רעפּס, קאָהל 12,25 גולדען. —

מעהל-פּרייזע (פּער 100 קילאָגראַמם זאַממט זאַק, פרייא אב פעסט:) נו׳ 0 : 22 גולד. 40 קר׳. נומ׳ 1 : 21 גול. 80 קר׳, נו׳ 2 : 21 גול. 20 קר׳, נו׳ 3 : 20 גול. 60 קר׳ נו׳ 4 : 19 גול. 70 קר׳, נו׳ 5 : 18 גול. 80 קר׳, נו׳ 6 : 17 גול׳ 20 קר׳, נו׳ 7 : 16 גולד. 20 קר׳, נו׳ 8 : 15 גול. 40 קר׳, נו׳ 8½ 13 גולד. 80 קר׳, פיינע קלייע 4 גול. 20 קר׳, גראָבע קלייע 3 גולד. 80 קר.

הילזענפריכטע: ערבסען אונגאַרישע 11—13 גול. לינזען 10—16 גול. ראָהע הירזע 5,80, הירזע ברייַן 10,75—11 גול. גראָבע ווייסע באָהנען 8,50—.9. — צוויעבעל 10 גול. לייזאַמען —.14 גולדען, האַנפזאַמען 7—7½ גולד.— מאָהאַר . גולד. קימעל 25—26 גול. וויקען 6¼—7½ גול. מאָהן גרויער 34 גול. בלויער 38 גולד. (אַללעס פּער 100 קילאָ.)

ערד-עפּפעל (נייע) פּער 100 קילאָגראַמם 2,80 גולדען.

שפּיריטוס נייע מעטהאָדע אים קלייגען 32,50—33 גול. אַלטע-מעטהאָדע 35½ — 36 גול. פּער 10000 ליטער פּערצענט. —

צוועטשקען. באָסנישע: פּרימא 21.40 — גול. סערבישע 17,80—18.30 גול.

צוועטשקענמוס (לעקוואַר) נייע באַנאַטער 20—22 גולדען.

האָניג: גלייטערטער 27 — 29 גולד. — יע נאָך קוואַליטעט.

וואַקס ראַזענייער 122 גולד. שלאָוואַקישער 125 גול.

קנאָפּפּערן אונגאַרישע 21—24,50 גול.

קלעזאַמען אונגאַרישע 60—62 גולד.

ראַטהקלעע 54-56 גולד.

ריבאָל דאָפּפעלט-ראַפּפינירטעס 32'50—33 גולד. פּער 100 קילאָגראַמם.

רעפּס-קוכען 5,90—6 גול.

אונשליטט (חלב) 46—.—47, גולד.

פּעטראָלעום 19,50 גולד. —

לאַממפעללע: דייטשוואָללינע צו 64 גולד. (פּער 100 שטיק.)

הייטע, ווייר גאָטירען: פּער 100 ק׳ אונגאַרישע קוה-הייטע 105—108 גול. אָ סענהייטע טראָקענע 105—110 גול.

ראָסהייטע 9½ — 10 גולד. (אַללעס פּער פּאַאר.) —

לעדער געשעפט, קוה-הייטע 5 — 7-קילאָ 235—245 גולד. איינמאַל פּעריזעטצטע טערצען פאָן 11—13 קילאָ 170—172 גולד, צווייםאַל פּעריזעטצטע טערצען 15—17 קילאָ, 164—168 גולד. דריימאַל פּעריזעטצטע טערצען 22-24 קילאָ 168—170 גולד.

קאַלבלעדער, ברוינע 9—11-קילאָ 450 — 465 גולדען. געגערבטע 6 — 9-קילאָ 310—340 גולדען פּער 100 קילאָ.

שאַפוואָללע. אין פאָריגער וואָכע וואַר דאַס געשעפט בעססער. פערקויפט וואורדען געגען 22500 קילאָ, אונד צוואַר: מיטטעל איישורען 97—98 גול. געבירגס-צוויי-שורען ווינטער-וואָללע 93 - 94 גולד. בעססערע סערבישע 75—76 גולד. (אַללעס פּער 56 קילאָ.)

וויענער פּרייזע.

שפּיריטוס—.33—33.25 גול. צו 10·000 ליטער פּערצענט.

ריבאָל 32.50 — 32.75 גולד. פּער 100 קילאָ.

ווייצען, פערקויפט וואורדען 30000 מעטער-צטר׳. פּרייזע: טהייס-ווייצען 74—76-קילאָ 12.65—13.10 גול. פּער מעטערצטר. —

קאָרן, אונגאַרישעס 67—71-קילאָגראַמם 10.40—10.90 גולד׳ פּער מעטער-צטר.

גערסטע עסטרייכישע 60—64-קילאָ 8.40 — 9.30 גולדען.

קוקורוץ 6,05—6,15 גולד.

האַפער אונגאַרישער 6.40 — 6.60 גולדען פּער מעטער-צענטנער.

רעפּס באַנאַטער 12,25—12.50 גולד. קאָהל 12,50 — 13 25 גולדען.

קאָרן-מעהל, נו׳ 1: 18,25—19.25 גולד, נו׳ 2: 16,25—17,25 גולדען פּער מעטער-צטר.

ווייצען-מעהל נו׳ 0: 22,30—.23 גולד׳ נו׳ 1: 20,80—21,50 גולד, נו׳ 2: 19·80—21.30 נו׳ 3: 18,30—19.30 גולדען, אַללעס פּער מעטער צטר.

הילזענפריכטע: לינזען 20—28 גולדען ערבסען 10—14 גול. באָהנען 10 — 12 גולד. הירזען 7,60 — 8,25 גולד׳ (אַללעס פּער 100 קילאָ.) —

לאָטטאָ-ציעהונג פאָם 22-טען יעננער 1881.

אָפען	46	63	55	54	17
לינץ	82	28	50	22	42
טריעסט	13	53	66	61	65

פּעראַנטוואָרטליכער רעדאַקטער: מאיר בר"י רייז.

קורז-טאַבעללע פאָם 22. יעננער.

געלדקורז

	פל.	קר.
זילבעראַגיאָ	100	—
דוקאַטען	5	56
עסטערייכיש-אונגאַרישעס 8 גולדען גאָלד שטיק (20 פראַנקס)	9	38
נאַפּאָלעאָנדאָר	9	38
דייטשע רייכסבאַנקנאָטען	58	10
20 מאַרקשטיק	11	60
פּאַפּיער-רובעל	1	22

לאָזע.

	פל.	קר.
1854-ער 4 פּערצענטיגע שטאאַטס-לאָזע	120	25
1860-ער " גאַנצע	130	75
דעטטא " האַלבע	134	50
1864-ער לאָזע צו 100 גולדען	172	75
דעטטא " 50 "	169	50
ראַאַב רעגולירונגס-לאָזע	27	—
[illegible]-לאָזע	29	75
קרעדיט-לאָזע	178	75
קלאַרי-לאָזע צו 40 גולדען	40	50
דאָנוי-דאַמפּשיפפאַהרטס-לאָזע	106	—
אינסבורגער לאָזע	24	—
קעגלעוויטש לאָזע צו 10 גולדען	17	50
קראַקויער לאָזע " 20 "	19	50
אָפנער לאָזע " 40 "	39	—
פּאַלפי לאָזע " 40 "	38	—
רודאָלפס-לאָזע " 10 "	18	50
סאַלם-לאָזע " 40 "	50	50
זאַלצבורגער לאָזע " 20 "	22	—
סט.-גענאָיס לאָזע " 40 "	18	25

לאָזע.

	פל.	קר.
[illegible] לאָזע צו 20 גולדען	25	—
פּרעסבורגער לאָזע " 100 "	126	50
דעטטא " 50 "	65	—
וואַלדשטיין-לאָזע " 20 "	31	50
ווינדישגרעץ-לאָזע " 20 "	38	—
אונגאַרישע פּרעמיען-לאָזע צו 100 גולד.	107	50
טהייס-רעגאַל-לאָזע	107	20
וויענער לאָזע	116	—

ווערטה-פּאַפּיערע

	פל.	קר.
אונגאַרישע גאָלדרענטע	100	10
אונגאַרישע גרונדענטלאַסטונגען	97	10
טעמעשוואַר-באַנאַטער	94	25
זיעבענבירגישע	95	50
גאַליצישע	98	50
בוקאָווינער	95	50
אונגאַרישע אייזענבאַהן-אַנלעהען	125	50
וויינצעהענט-אַבלאָזונגס-אָבליגאַציאָנען	94	75
פּפאַנדבריעפע דער אונגאַרישען באָדען-קרעדיט צו 5 איינהאַלב פּערצענט	101	25
דער אונגאַרישען היפּאָטהעקען-באַנק צו 5½ פּערצענט	98	—
דער אונגאַרישען אַללגעמיינען באָדען-קרעדיט-אַנשטאַלט צו 5 איינהאַלב פּערצענט	100	—
דעטטא צו 6 פּערצענט	105	—
דער פּעסטער קאָממערציאַל-באַנק	101	25
דער [illegible]	86	25
דער נאַציאָנאַלבאַנק	147	—

פרוכט- אונד מעהל-פּרייז-טאַבעללע.

פריכטע ווייצען	קילאָלישעס פּר. העקטאָל.	פּער 100 קילאָגראַמם
נאָרדאונגאַריש׳ נייער	74	—.——.—
" "	75	11.45—11.55
" "	76	11.65—11.75
" "	77	11.80—11.85
" "	78	11.90—12.95
" "	79	12.05—12.15
" "	80	12.20—12.30
פּעסטער באָדען	—	—.——.—
" "	75	12.—12.10
" "	76	12.20—12.30
" "	77	12.40—12.45
" "	78	12.50—12.55
" "	79	12.60—12.70
" "	80	12.75—12.80
טהייס	—	—.——.—
" "	75	12.10—12.25
" "	76	12.35—12.45
" "	77	12.55—12.70
" "	78	12.90—13.—
" "	79	13.05—13.10
" "	80	13.15—13 20
ווייסענבורגער	75	12.10—12.25
" "	76	12.35—12 45
" "	77	12 55—12 70
" "	78	12.90—13 —
" "	79	13.05—13 10
" "	80	13.15—13 20

פריכטע	קילאָלישעס פּר. העקטאָל.	פּער 100 קילאָגראַמם
קאָרן	72	10.30—10.05
גערסטע מאַלץ	62	—.——.—
גערסטע פוטטער	62	6.80—6.45
האַפער	40	6.30—6.10
קוקורוץ באַנאַטער	75	5 65—5.55
אַנדערער	73	5.55—5.45
הירזע	—	5.80—5.60

[illegible] (פּער 100 קילאָגראַמם)		
ווייצען	פּער אָקטאָבער	—.—
"	פּער פריהיאָהר	—.—
קוקורוץ	"	11.20
נערסטע	"	5,97
האַפער	"	—.—
"	"	6,35
"	"	—.—
רעפּס	"	—.—

באַללען-מעהל

		פל.	קר.
נומער 0	דער באַללען צו 100 קילאָגראַמם מיט זאַק	22	40
" 1		21	80
" 2		21	20
" 3		20	60
" 4		19	70
" 5		18	80
" 6		17	20
" 7		16	20
" 8		15	[illegible]
" 8½		13	80
שפּיריטוס: אַלטע מעטהאָדע פּרעשהעפע		31	—
" נייע " קאַרטאָפפעל		31	75

Eigenthümer u. verantwortlicher Redacteur: M. REIS.

Budapest, 1881. — Druck v. M. Burian, Waitznerboulevard.

מאן די יודען בעשימפפט! איך בין פראָטעסטאנ-
טישער גייסטליכער, בערלין איזט איינע פראָטעס-
טאנטישע שטאדט, אונד נון ערקלערע איך, דאס
די א ו מ ט ר י ע ב ע גענען די יודען, וויא וויר
זיא אין נייערער צייט אין בערלין זעהען, איינע
שמאך אונד שאנדע פיר דען פראָטעסטאנטישען
גלויבען זינד! ניכט די יודען זאָללען בעשימפפט
ווערדען, זאָנדערן די ארבייטסשייען לייטע אויס
אונזערער אייגענען מיטטע, וועלכע איהר פערמאָ-
גען לייכטזינניג פערשווענדען! (אללגעמיינער ביי-
פאלל). איך נעהמע דאס וואוכער-געזעטץ אן, דאָך
ווירד עס זאָ לאנגע נוטצלאָז בלייבען, ביז דיא פער-
שווענדער איינע אָרדענטליכע אונד ווירטהשאפט-
ליכע לעבענסווייזע פיהרען ווערדען!" — דאס
הייסט עהרליך געשפראָכען. ווארום אבער איין
פראָטעסטאנטישער גייסטליכער פיר די יודען
איינטרעטען מוסטע! ווארום איין איינציג קוראנדא
אָדער איין אנדערער יידישער דעפוטירטער העררן
גרייטער ניכט אויף דען מונד געקלאָפפט — וייל זיא
עבען גאר ניכט צייגען וואָללען, דאס אויך זיא דער
בעשימפפטען יודענהייט אנגעהאָרען! — געסטערן
וואורדען אים וויענער רייכסראטהע די פערהאנד-
לונגען וועגען דעם וואוכער-געזעטצעס פאָרטגע-
זעטצט. דר' גרייטער נאהם ניירדינגס דאס וואָרט
אונד זאגטע: "ווענן איך פאָם וואוכער-פאָלקע גע-
שפראָכען האבע, זאָ פערשטאנד איך מיט דיעזעם
אויסדרוקע ניכט דורכאויס י ו ד ע ן. איך וויים, עס
גיבט הייטע אויך אונטער דען כריסטען וואוכערער,
דאָך האבען דיעזע דאס וואוכער-געשעפט ערסט
פאָן דען יודען אבגעלערנט. דר' האאזע זאגטע,
דאסס דאס יודענפיינדליכע טרייבען אין דער פראָ-
טעסטאנטישען שטאדט בערלין איינע שמאך פיר
די פראָטעסטאנטישע רעליגיאָן איזט! דר' האאזע
אלס פראָטעסטאנטישער גייסטליכער זאָללטע אבער
וויססען, דאס דער שטיפטער דעס פראָטעסטאנטי-
שען גלויבענס, נעמליך דר' מארטין לוטהער, גענען
דען וואוכער אונד די וואוכערער טויזענדמאל מעהר
געשימפפט האט, אלס וויר דיעס טהון! דר' האאזע
זאָללטע דאָך ניכט בעססער זיין וואָללען, אלס דער
שטיפטער זיינעס גלויבענס, נעמליך אלס לוטהער!
איבריגענס האט יא דער שטיפטער דער כריסטלי-
כען רעליגיאָן איבערהויפט זיינערצייט די וואוכער-
יודען אויס דעם טעמפעל געיאגט אונד זאָגאר דען
טיש איינעם געלד-וועכסלערס אומגעשטאָסען; וויר
ברויכען ניכט בעססער צו זיין! דאָך זינד מיינע
וואָרטע ניכט גענען די יודען, זאָנדערן גענען די
וואוכערער אללער קאָנפעססיאָנען געריכטעט!"
(אין דיעזער ענטשולדיגונג דעס העררן גרייטער
ליעגט מעהר "רשעות", אלס אין זיינעם פאָרוואָ-
בענטליכען אנגריפפע גענען די יודען!)

*) (מ א ר ד פ ע ר ז ו ך א ו י ף א פ פ ע-
נ ע ר ש ט ר א ס ע.) איבער
פאָלגענדען פאלל בעריכטעט: "אם 20-טען דיעזעס איבער
ערשיען אין דער גראָסהאנדלונג דעס העררן ראָ-
זענבערגער היער איין יונגער מאנן פאָן קליינער,
שוועכליכער געשטאלט. ער גאב זיך פיר דען
קאָממי איינעס היעזיגען האנדלונגסהויזעס אויס
אונד פערלאנגטע אום אויספאָלגונג צווייער באללען
קאטטון פיר דאס ערוועהנטע האנדלונגס-הויז. אָב-
גלייך הערר ראָזענבערגער מיט דעם אין רעדע שטע-
הענדען האנדלונגס-הויזע ווירקליך אין געשעפטס-
פערבינדונג שטעהט, זאָ וואר ער דאָך פאָרזיכטיג
גענוג, דעם פרעמדען יונגען מאנגע די פערלאנגטע
וואארע ניכט אויסצופאָלגען. ער ריעף פיעלמעהר
דען אייגענען בעדיענטען הערביי, איבערגאב איהם
די צוויי קאטטון-באללען, דאמיט דיעזער די
וואארע אין בעגלייטונג דעס קאָממי צום שעף דעס
ערוועהנטען האנדלונגס-הויזעס הינטראגע. אלס נון
דער דיענער דעס העררן ראָזענבערגער, מיט דען 2
קאטטון-באללען אויף דער שולטער, דען קאָממי
ווירקליך בעגלייטעטע אונד ביידע אין איינע שטרא-
סע געלאנגטען, וואָ פיעלע מענשען זיך בעווענען,
פערשוואנד דער קאָממי פלאָטצליך אונטער די
מענשען-מאססע. דער דיענער, דער נונמעהר
ניכט וואוסטע, וואָהין ער די וואארע טראגען זאָלל,
קעהרטע מיט דערזעלבען צו זיינעם העררן צוריק.
הערר ראָזענבערגער פרייטע זיך איבער זיינע פאָר-
זיכט, דא עס נון קלאר וואר, דאס דער יונגע מאנן,
דער זיך אלס קאָממי דעס ערוועהנטען האנדלונגס-
הויזעס אויסגאב, די וואארע נור הערויספפאָפפען
וואָללטע, אום זעלבע פיר זיך צו פערווענדען. היע-
מיט ווערע נון די זאכע אבגעטהאן, זאָלכע פעללע
קאָממען יא אין גראָסשטעדטען גאר הייפיג פאָר.—
דאָך דאס ארגסטע קאָממט ערסט נאָך. אם 21-טען
אבענדס נעמליך, אלס הערר ראָזענבערגער זיין
געשעפט צושפערטע, אום זיך אין זיינע וואָהנונג
צו בעגעבען, דא ערבליקטע ער דען בעטריגערי-
שען יונגען מאנן אונווייט פאָן זיינעם געוועלבע
שטעהען, אלס ווירדע דערזעלבע עטוואס אויספיה-
רען וואָללען. הערר ראָזענבערגער דאכטע זיך, דאס
דער יונגע מאנן פיעללייכט איינען דיעבשטאהל
אָדער איינען איינבריך אים פלאנע האבע. אינווייט
פאָם געשעפטע שטאנד אבער אויך איין וואכמאנן;
אויף דען הערר ראָזענבערגער נון צואיילטע, אום
איהן צו ביטטען, אויף דאס טרייבען דעס אונבע-
קאנגטען יונגען מאננעס איין וואכזאמעס אויגע צו
האבען. יעטצט נאהם הערר ראָזענבערגער די
ריכטונג נאָך זיינער וואָהנונג הין, עמפפאנד יעדאָך
פלאָטצליך אים ריקען נעכסט דעם לינקען שולטער-
בלאטטע איינען זאָ העפטיגען שמערץ, דאס ער

לויט אויפשרייען מוסטע. דער יונגע מאנן וואָללטע
נעמליך אן העררן ראָזענבערגער, דער זיך קיינע
וואארען אויסשווינדעלן לאססען וואָללטע, ראכע
איבען, וועסהאלב דער בעטריגער איהם איין זאָגע-
נאננטעס "שנאפפמעססער" מיט זאָלכער געוואלט
אין דען ריקען שטיעס, דאס די קלינגע פאָם שאפ-
טע אבגעבראָכען וואורדע. גליקליכערווייזע וואר
הערר ראָזענבערגער אין איינען דיקען פעלץ גע-
היללט, וועסהאלב דאס מעססער ניכט טיעפער אין
דען ריקען דרינגען קאָננטע, זאָנסט ווערע די פער-
וואונדונג איינע טאָדטליכע געוועזען. טראָטץ דעם
העפטיגען שמערצעס האטטע הערר ראָזענבערגער
נאָך די גייסטעסגעגענוואָרט, דעם ענטפליעהענדען
יונגען מאננע נאכצואיילען אונד אום הילפע צו רו-
פען. עס ענטשטאנד אלסבאלד איין וואהרער
פאָלקס-אויפלויף, וואָדורך דעם ענטפליעהענדען
דער וועג צור פלוכט אבגעשפערט וואורדע. אלס-
באלד וואר עס צוויי הערביינעקאָממענען וואכ-
לייטען גליקליך געלונגען, דען מאָרד-קערל צו ער-
גרייפען אונד פעסטצונעהמען. הערר ראָזענבערגער,
דעם אינצווישען דורך בלוטפערלוסט די קרעפטע
שוואנדען, וואורדע אויף איינעם וואגען אין זיינע
וואָהנונג געפיהרט אונד דער ערצטליכען בעהאנד-
לונג איבערגעבען. דער פערהאפטעטע יונגע מאנן
ווירדע אויפ'ס פאָליצייאמט געפיהרט, וואָ מאן
אין דעמזעלבען איינען מענשען ערקאננטע, דער
בערייטס איינמאל אויס וויען אויסגעוויעזען וואורדע.
דער יונגע הייסט נעמליך אלעקסאנדער שטיינהאָף,
איזט עטווא 24 יאהרע אלט אונד אויס אָדענבורג
געבירטיג. דער פאלל, וועסהאלב ער שאָן פריהער
אויס וויען פאָליצייליך אויסגעוויעזען וואורדע, איזט
האָכסט אינטערעססאנט. אם 4-טען אָקטאָבער דעס
יאהרעס 1878 ערהיעלט נעמליך דער דאמאליגע
מיניסטער דעס אייסערן גראף אנדראשי איינען
פאסט-בריעף, דער וואָרטליך וויא פאָלגט לויטעט:
"אייערע עקסצעללענץ! ווענן זיא זיך ניכט בעאיי-
לען, אונזערע ארמעע אויס באָסניען אונד דער הער-
צעגאָווינא צוריקצוציעהען צו לאססען, זאָ ווערדע איך
אלס איינער איהרער גראססטען פיינדע, קיינע גע-
לעגענהייט פערגעהען לאססען, ז י א צ ו פ ע ר-
נ י כ ט ע ן!" איהר ערגעבענער דיענער א. שט."
— גראף אנדראשי איבערגאב נאטירליך דיעזען
דראָה-בריעף דער פאָליציי, דער עס אלסבאלד
געלאנג, דען בריעפשרייבער אויספינדיג צו מאכען.
די אונטער דעם בריעפע אלס אונטערשריפט בע-
פינדליכען בוכשטאבען א. שט. בעדייטעטען:
"אלעקסאנדער שטיינהאָף". ער וואורדע נאטירליך
פערהאפטעט. דער שטאאטסאנוואלט ערהאָב גע-
גען איהן די אנקלאגע וועגען בעאבזיכטיגטער אָפ-
פענטליכער געוואלטטהעטיגקייט, צו דער דאס ער-

אלס נון גראף לעסטער אין דען אודיענץ-זאאל גע-
טרעטען וואר, פאנד ער דא פאר דער קאנינין עליזאבעטה
ווירקליך די צוויא פראנצאָזישען געזאנדטען, דאנן דען ענג-
לישען אלטען גראפען טאלבאָט (שפריך: ט א ל ב אָ ט) אונד
דען ,ענגלישען לאָרד שאטצמייסטער, נאמענס בורליינה
(שפריך: ב אָ ר ר ל י).

אלס די קאנינין עליזאבעטה דען גראפען לעסטער
ערבליקטע, זאגטע זיא דיעזעם לעבעלנד: "גראף! איך בע-
קלאגע דיעזע עדלען העררען אויס פראנקרייך, וועלכע איהר
גאלאנטער אייפער איבער דאס מעער היערהער געפיהרט,
דא זיא די פיעלען הערליכקייטען אונד פאראדען, די
זיא אם האָפע פאָן פ א ר י ז צו זעהען געוואָהנט זינד,
ביי מיר ניכט פינדען. איך קאנן זאָלך' פרעכטיגע פעסט-
ליכקייטען ניכט ערפינדען, אלס די קאניגליכע מוטטער
פאָן פראנקרייך. איך בעגנוגע מיך היער מיט דער גראפען
ליעבע מיינעם פאָלקעס, וועלכעס מיך זאָ זעהר פערעהרט
אונד וואס איך אויך פרעמדען איינען מיט איינינעם שטאָל-
צע צייגען קאנן; (די קאָנינין לעבעלטע אונד זאגטע שפאָט-
טיש:) דער גלאנץ דער פיעלען שאָנען האָפדאמען, וועלכע
אים שאנהיימס-גארטען דער קאטהארינא בליהען, ווירדע
נור מיך זעלבער פערדונקעלן."

דער פראנצאָזישע געזאנדטע פערנייגטע זיך אונד
זאגטע: "נור איינע דאמע צייגט לאָנדאָן דען איבער-
ראשטען פרעמדען — אבער אללעס, וואס אן דעם שאָנען
ווייבליכען געשלעכטע ענטציקט, שטעללט זיך פערזאממעלט
דא אין דיעזער איינען. ערהאבענע מאיעסטעט פאָן ענג-
לאנד! פערגאָננע אונס, דאס וויר אונזערן קאָניגליכען העררן
מיט דער ערזעהנטען פרייערנס-נאכריכט בעגליקען! אונזער

קאָניג ערוואַרטעט אונס פאללער אונגעדולד אן דער נאָרד-
ליכען קיסטע פאָן פראנקרייך (וועלכע נור דורך איין
שמאלעס מעער פאָן ענגלאנד געטרעננט איזט), אום דאס
"יא-וואָרט", וועלכעס דיין קאָניגליכער מונד אויסשפרעכען
זאָלל, באלדיגסט צו פערנעהמען!""

"מיינע הערּרען! (זאגטע עליזאבעטה צו דען פראנ-
צאָזישען געזאנדטען) דרינגט ניכט ווייטער אין מיך! עס איזט
יעטצט ניכט די צייט, די פריידיגע האָכצייטס-פאקעל
אנצוצינדען. שווארץ הענגט דער הימטעל איבער דיעזעם
לאנדע, עס דראָהט איין יאממערפאָללער שלאג. מיין הערץ
צו טרעפפען אונד מיין איינענעס הויז. (היער מיינטע זיא
נעמליך די נעפאהר, וועלכע איהר נאָך ווישענס מאריא
שטיוארטס דראָהטע)."

"מיין קאָניגליכער הערר וויל זיא ניכט גלייך די
האָכצייט פייערן (זאגטע דער פראנצאָזישע געזאנדטע) נור
דיין פערשפרעכען גיב אונס, אָ קאָנינין! אין בעססערען
צייטען פאָלגט דאנן די ערפיללונג.""

די קאָנינין וואַרף איינען פאָרשענדען בליק אויף
דען גראפען לעסטער, פאָן וועלכעם זיא זיך געליעבט גלויב-
טע אונד פאָן דעם זיא מיינטע, דאס עס איהם זעהר וועהע
טהון ווירדע, ווענן זיא זיך מיט איינעם אנדערן פערהייראַ-
טען זאָללטע. נאָך איינעם ווייפצער זאגטע די קאָנינין:
"וויר קאָנינע זינד לידער נור די שקלאווען אונזערעס
שטאנדעס. דער נייגונג אונזערעס אייגענען הערצענס דירּ-
פען וויר ניכט פאָלגען. מיין וואונש וואר עס איממער,
אונפערהייראטעט צו שטערבען אונד מיינען רוהם הער-
טע איך דאראן געזעצט, דאס מאן איינסט אויף מיי-

נעם גראבשטיין לעזען זאָללטע: "היער רוהט די יונג-
פרייליכע קאָנינין!" — דאָך מיינע אונטערטהאנען וואָל-
לען עס ניכט; זיא דענקען יעטצט שאָן פלייסיג אן די
צייט, וואָ איך דאהין זיין ווערדע. זיא דענקען אן איינען
קראָנפרינצען, אן איינען טהראָנ-ערבען.— ניכט גענוג, דאס
י ע ט צ ט דער זעגען דיעזעס לאנד בעגליקט, אויך זיי-
נעם קינפטיגען וואָהל מוס איך מיך אָפפערן! איך מיינע
יונגפרייליכע פרייהייט, מיין האָכסטעס גוט, זאָלל איך היג-
געבען פיר מיין פאָלק — אונד דער מאנן, מיין געביעטער,
ווירד מיר אויפגעדרונגען!— מיין פאָלק צייגט מיר דאדורך
אן, דאס איך איהם עבען דאָך נור איין ו ו י י ב בין,
אונד איך מיינטע דאָך, רעגירט צו האבען, וויא איין מאנן,
וויא איין ק אָ נ י ג! — וואָהל ווייס איך, דאס מאן
דען ליעבען גאָטט דאמיט ניכט דיענט, ווענן מאן די
אָרדנונג דער נאטור (נעמליך דאס הייראטען) פערלאסט,
אונד איך לאָבע אויך מיינען פאטער, דער די ראָמיש-
קאטהאָלישע רעליגיאָן זאמסט אללען קלאָסטערן א ב-
ש א פ פ ט ע אונד אללען קאטהאָלישען גייסטליכען אונד
נאָננען דאס הייראטהען געשטאטטעטע, אום זיא דער
פפליכט דער נאטור צוריקצוגעבען. — אבער איינע קאָ-
נינין (זאגטע עליזאבעטה ווייטער), די איהרע טאגע
ניכט אונגעניצט אין מיססיגגאנג פערברינגט, די אונ-
פערדראָססען אונד אונערמידעט די שווערסטע אללער
פפליכטען ערפיללט—, ד י ע ז ע זאָללטע דאָך פאָן דעם
נאטור-צוועקע אויסגענאָממען זיין, וועלכער דאס ווייב-
ליכע געשלעכט דעם מענגליכען געשלעכטע אונטערווירּ-
פיג מאכט." —

(פאָרטזעטצונג פאָלגט.)

זאגטע: דיא רעגיערונג מיססע נאך אירגענד איינע גאנץ נייע שטייער אין דער טאשע האבען, מיט וועלכער זיא ערסט נאך דען וואהלען הערויסריקען ווערדע! — אין דער היטיגען רייכסטאגס-זיטצונג ווערדען עבענפאללס דערארטיגע רעדען פארטגעהאלטען, אונד מאן גלויבט, דאס עס ערסט מארגען צור אבשטיממונג איבער דיעזעס שטייער-געזעטץ קאממען ווערדע!

פערשיעדענע נייאיגקייטע.

*(דיא האכצייט דעם ראטהשילדשען ברויט-פאארעס.) אים לאנדאן ווירד פאם 20-טען דיעזעס בעריכטעט: „געסטערן פאנד דיא האכצייטס-פייער. דעם העררן לעאפאלד פאן ראטהשילד מיט פריילין פערוגיא שטאטט אונד צוואר אין דער זאגענאננטען הויפט-סינאגאגע, צו וועלכער דער פאטער דעם ברייטיגאמס, הערר ליאנעל פאן ראטהשילד, אים יאהרע 1870 דען גרונדשטיין געלעגט האטטע. אין דער סינאגאגע, דיא איפ׳ס הערדליכסטע אונד רייכליכסטע אויסגעשמיקט וואר, ערשיענען נעבסט דען מיטגליעדערן דער פאמיליע ראטהשילד אויס אללען הויפטשטעדטען איראפא׳ס, אויך נאך דיא אנגעזעהענסטען ענגלישען שטאאטסמעננער אונד דיא געזאנדטען אללער איראפעאישען גראסמעכטע. אם מייסטען צאג יעדאך דיא אללגעמיינע אויפמערקזאמקייט אויף זיך דער פרינץ פאן וואלעס (וועלס, דאס איזט: דער ענגלישע קראנפרינץ) דער גלייכצייטיג מיט דעם גרייזען לארד בעאקאנספיעלד דיא סינאגאגע בעטראט, אום דיעזער טרויאונג ביי צו וואהנען. דיא טרויאונג פאללצאג דר׳ הערמאנן אדלער אנשטאטט זיינעם פאטערס, העררן דר׳ נאטהאן אדלער, וועלכער איין קרענקליכער גרייז איזט! דיא חופה-שטאנגען ווארדען פאן פיער מיטגליעדערן דער פאמיליע ראטהשילד געהאלטען. דער ברייטיגאם שטאנד מיט בעזאנדערער אנדאכט אונטער דער חופה, דיא פרעדיגט נענו׳ אנהארענד. דיא ברויט ווארדע עטוואס שפעטער אונטער דען טרויהיממעל געפיהרט. דיא ווארטע: „דוא ביזט מיר אנגעטרויט דורך דיעזען רינג געמעס דעם געזעטצעס מאזעס אונד איזראעלס!“ (הרי את מקודשת לי בטבעת זו כדת משה וישראל!) שפראך דער ברייטיגאם אין העבראאישער שפראכע זא דייטליך, דאס מאן איהם אנגעזעהען, דאס ער דאס העבראאישע רעכט גרינדליך פערשטעהע! אלס צייגען אויף דעם עהע-פערטראג ערשיענען אויך דיא נאמען דעם קראנפרינצען אונד דעם לארד בעאקאנספיעלד. (אב דיעם וואהל געשטאטטעט זייא? וואהרשיינליך ווארען פריהער שאן אויך יידישע צייגען אונטערצייכנעט.) ביים האכצייטס-מאהלע ערהאב זיך צוערסט דער קראנפרינץ, דער דעם עהע-פאארע אין איינעם הערצליכען טרינקשפרוכע גראטולירטע. היערויף ערהאב זיך לארד בעאקאנספיעלד אונד זאגטע: „איך בעטראכטע עס אלס בעזאנדערס גליקליכעס צייכען פיר דאס נייע עהע-פאאר, דאס זיינע האהייט דער קראנפרינץ דיא טרויאונג אונד דאס האכצייטסמאהל דעסזעלבען מיט זיינער געגענווארט בעעהרטע! איך לעערע דאהער מיינען בעכער אויף דאס וואהל זיינער קאניגליכען האהייט דעם העררן קראנפרינצען!“ (שטירמישע פריידענריפע: „עס לעבע זיינע האהייט דער הערר קראנפרינץ!“) נון ערהאב זיך דער קראנפרינץ נייערדינגס אונד זאגטע: „מיינע העררן אונד דאמען! איך בין מיינעם פריינדע לארד בעאקאנספיעלד אונד דער גאנצען האכגעעהרטען פערזאממלונג פיר דיא מיר ערוויעזענען צייכען דער פריינדשאפט זעהר דאנקבאר. איך בריכע ניכט צו זאגען, דאס עס מיר צום האכסטען פערגניגען גערייכט, אן איינעם פעסטמאהלע דער עדלען פאמיליע ראטהשילד טהיילצונעהמען. אין דער טהאט זינד דיא ראטהשילדס ניכט בלאס רייך, זאנדערן אויך עדעל, דא זיא איהרען רייכטהום צום אללגעמיינען וואהלע פערווענדען! דיא מילדטהעטיגקייט דער ראטהשילד׳ס איזט שפריכווארטליך געווארדען. זיא העלפען איבעראלל מיט פאללען הענדען, וואנאטה אונד עלענד הערשען. דיעזער עדלען פאמיליע גאנגט יעדער דען רייכטהום, דא פאן דיעזעם רייכטהום אללע ארמען, אללע ליידענדען געניעסען! האך לעבע דיא פאמיליע ראטהשילד!“ — (ווידער שטירמישע רופע: האך לעבע דער קראנפרינץ! האך לעבע דיא פאמיליע ראטהשילד!) בעפאר דיא האכצייטסגעסטע זיך ענטפערנטען, ערהאב זיך באראן נאטהאניעל ראטהשילד אונד קינדיגטע פאלגענדעס אן: „געעהרטע פערזאממלונג! אין פיער וואכען ערדייכט מיין יינגסטער זאהן דאס 13-טע לעבענסיאהר. דאס איזט פיר יידישע עלטערן פעראנלאססונג צו איינעם רעליגיאזען פעסטע, דא דורך ערלאנגונג דיעזעס אלטערס דער יידישע קנאבע פערפפליכטעט ווירד, אללע געבאטע דער יידישען רעליגיאן צו ערפיללען (בר מצוה). איך לאדע דאהער דיא האכגעעהרטע געזעללשאפט צו דיעזעם רעליגיאזען פעסטמאהלע!“ אונטער דעם רופע: „עס לעבע דער 13 יעהריגע ראטהשילד!“ פערליעס דיא האכצייטס-געזעללשאפט אין פראהליכסטער שטיממונג דען שפייזע-זאאל, אום זיך אויף דען האכצייטס-באלל צו בעגעבען!“ (זא ווייט דער אינטערעססאנטע בעריכט. אינס אינטערעססירט היעביי יעדאך אם מייסטען, דאס אין דער פאמיליע ראטהשילד אויך דאס „בר מצוה-פעסט“ נאך געפייערט ווירד, וואס ליידער אין פיעלען אנדערען רייכען הייזערן, אבגלייך זיא דאך קיינע ראטהשילד׳ס זינד, ניכט מעהר געשיעהט!)

*(איין פראטעסטאנטישער גייסטליכער פיר דיא יודען.) וויר האבען אין פארלעטצטער נוממער דיא שמאכפאללע רעדע דעס קאטהאלישען גייסטליכען אונד דעפוטירטען גרייטער געבראכט, וועלכע דערזעלבע ביי דער פערהאנדלונג דעס וואוכער-געזעטצעס אים עסטערייכישען רייכסראטהע געגען דיא יודען היעלט. אין דער זיטצונג דעס רייכסראטהעס פאם 20-טען דיעזעס ערהיעלט נון גרייטער איינע טיכטיגע אנטווארט אויף זיינע שימפפערייען אונד צוואר זייטענס איינעס פראטעסטאנטישען גייסטליכען העררן דר׳ האאזע, דער עבענפאלס רייכסראטהס-דעפוטירטער איזט. דיעזער זאגטע אונטער אנדערעם: „איך פערשפרעכע מיר וואהל פאן דעם גאנצען וואוכערגעזעטצע ווענינ. דיא וואוכערער זינד פפיפפיג גענוג, איין זאלכעס געזעטץ דורך אללערלייא קניפפע צו אומגעהען, זא דאס מאן איהנען ניכט אן דען לייב געהען קאנן. — אונד דיא בעוואוכערטען? — נון, דיעזע מאכען פאן איינעם זאלכען געזעטצע נור האכסט זעלטען געברויך, דיא זיא זיך שעמען, אויסצוזאגען, דאס זיא אין דיא הענדע פאן וואוכערערן געראטהען זינד! אין דיעזער ווייזע בלייבט יא יעדעס וואוכער-געזעטץ אהנע בעדייטענדען נוטצען. איך מאכטע ראטהען, דאס מאן ליעבער דאפיר זארגע, דאס דיא עהרליכען האנדווערקער אימטער ארבייט האבען, דאמיט זיא אין איהרער פערצווייפלונג ניכט צום וואוכערער לייפען מיססען. פיר ארבייטסשייע מענשען אונד לומפע, דא אללעס פערשווענדען, קאנן אהנעהין קיין געזעטץ אויף ערדען זארגען. אבער פערווערפליך איזט עס, ווענן הערר גרייטער דיא יודען וועגען וואוכער בעשימפפט! זינד דענן אללע יודען וואוכערער? געוויס נור ווענינע! וויא זאללטע מאן אלזא דיא גאנצע יודענהייט פיר דיא פעהלער איינצעלנער איהרער מיטגליעדער פעראנטווארטליך מאכען? אונד אויך ביי דיעזען איינצעלנען קאנן דער פעהלער ענטשולדיגט ווערדען. דא דיא יודען איינען מעהרהונדערטיעהריגען דרוק אויסצושטעהען האטטען, זא איזט עס דאך נור נאטירליך, דאס יעטצט נאך ניכט אללע אלס מוסטער דער עהרליכקייט געלטען קאננען! אבער זעהען וויר דאך דיא מייסטען יודען גענויא אן! וועלך זיטטליכעס פאמיליענלעבען! וועלכעס שאנע שטרעבען, דען קינדערן איינע גוטע ערציעהונג צו געבען אונד זעלבע צו ניטצליכען בירגערן העראנצובילדען! קיינע קאנפעססיאן אפפערט זא פיעל פיר שולען, אלס דיא יודען. עס איזט דאהער איינע שמאך, ווענן

פאלליעטאן.

צוויא שוועסטערן.

(71-טע פארטזעטצונג.)

גראף לעסטער אונד זיין דיענסטמאנן ווארנייא, פערבייגטען זיך טיעף פאר דער קאניגין; זיא וואגטען אבער ניכט אויפצובליקען, וואגטען ניכט איינאנדער אנצוזעהען, דענן ביידע פיהלטען אין דיעזעם אויגענבליקע, דאס זיא זיך אין דיא איינענען נעטצע, דיא זיא מיט איהרען ליגען געוואבען האבען, היניינפערשטריקטען.

דיא קאניגין בעמערקטע יעדאך דיעזע איהרע פערווירדונג ניכט אונד זאגטע ווייטער: „גראף סוסעקס אונד גראף לעסטער! וויר וואללען יעטצט דיעזער אונטערעדונג איין ענדע מאכען. וויר האבען נאך איינע וויכטיגע זיטצונג אים שטאאטס-ראטהע אבצוהאלטען (דיעזע וויכטיגע זיטצונג וואר נעמליך וועגען דער געפאנגענען קאניגין מאריא שטוארט). דאנן ווערדען וויר איינע לוסט-פאהרט אויף דעם וואססער מאכען, אונד איהר, מילארדס, ווערדעט אונס געזעללשאפט לייסטען.“

אונד זא ענדעטע דיא וועלטגעשיכטליך בעריהמטע אודיענץ, אין וועלכער קאניגין עליזאבעטה, וויא אין איהרעם גאנצען לעבען, דיא צופעלליגען לוינען איהרעס ווייבליכען געשלעכטעס מיט קלוגהייט אונד געווונדער פאליטיק פעראייניגטע, אין דער זיא ניעמאלס איין מאנן איבערטראפפען האט.

איינאינדרייסיגסטעס קאפיטעל.

ווענן מאן זיך איינמאל אין איינע ליגע היניינפעראירט האט, דאנן איזט עס זעהר שוועהר, פאן דערזעלבען ווידער הערויסצוקאמען. דער וועג דער וואהרהייט איזט קלאר אונד דייטליך; דיא וועגע דער ליגע אבער פיהרען נאך צו ווייטערען פעראירונגען. גראף לעסטער האטטע נון איינמאל אין געגענווארט דער קאניגין דיא ליגענהאפטען אויסזאגען זיינעס דיענערס ווארנייא, ווענן אויך אין צוויידייטיגער ווייזע, בעשטעטיגט, ער גאב זיין עהרענווארט, דאס אמי פערהייראטעט איזט. אונד דא עס דיא קאניגין זא אויפפאסטע, דאס אמי מיט ווארנייא פערהייראטעט זייא — זא מוסטע שאן לעסטער דיעזע ליגע אויך ווייטער בייבעהאלטען. איין צוריקוויכען, איין ווידערריף דעס געגעבענען עהרענווארטעס וואר ניכט מעהר מאגליך, ווענן ער זיך ניכט דעם צארנע דער קאניגין אונד דעם שפאטטע דער האפ-פארטייא אויסזעטצען וואללטע. דיעזע שיעפע לאגע, אין וועלכער גראף לעסטער זיך בעפאנד, וואר פיר איהן איינע זעהר שוויעריגע. ער פערגעגענווערטיגטע זיך דען קאמפף, דען ער צו בעשטעהען האבען ווירד, אום איין געהיימניס צו בעוואהרען, וועלכעס יעטצט עבענזא נאטהווענדיג פיר זיינע רעטטונג, וויא פיר דיא ערהאלטונג זיינער מאכט אונד עהרע וואר. דיא גונסט אונד דיא ליעבע דער קאניגין, וועלכען ער זא פיעלע אפפער געבראכט האטטע, מוסטען יעטצט מיט אללען מיטטעלן געזיכערט ווערדען. זיינע אויפגאבע קאננטע פארטאן נור דארין בעשטעהען, דיא גונסט דער קאניגין פיר זיך ניכט נור צו בעהויפטען, זאנדערן אויך צו ערהאהען, ער מוסטע עליזאבעטה׳ס ענטשיעדענער גינסטלינג בלייבען, אדער שיפפבריך אן עהרע אונד גליק ערליידען. אללע אנדערען ריקזיכטען מוסטען פיר יעטצט בייזייטע געלאססען ווערדען. וואהל דרענגטע זיך איהם יעטצט דאס שאנע בילד זיינער געליעבטען פרויא אמי אויף, ער בעקאם פיר דען אויגענבליק געוויססענס-ביססע, מאכטע זיך פארווירפע, דאס ער זיינע פרויא פערלייגנעטע, אינדעם ער זיינע פרויא פיר דאס ווייב איינעס שורקען אויסגעגעבען האטטע; אבער ער טראסטעטע זיך באלד דאמיט, דאס נאך איינע צייט קאממען קאננע, אין וועלכער ער ווידער אללעס גוט מאכען ווירדע.

אין דיעזער שטיממונג וואללטע גראף לעסטער אין דען גראסען מיניסטער-ראטה געהען, אין וועלכעם איבער דיא וויכטיגע אנגעלעגענהייט דער מאריא שטוארט פערהאנדעלט ווערדען זאללטע. (אין דער 44-טען פארטזעטצונג דיעזעס ראמאנעס האבען וויר דיא געשיכטע דיעזער אונגליקליכען שאטטישען קאניגין מאריא שטוארט גענויא בעשריעבען.) — דאך אלס גראף לעסטער עבען אויף דעם וועגע אין דען מיניסטער-ראטה וואר, קאם איהם איינער פאן דען האפלייטען דער קאניגין ענטגעגען אונד מעלדעטע איהם, ער מאגע זיך שנעלל אין דען אודיענץ-זאאל דער קאניגין בעגעבען, דא היער עטוואס וויכטיגעס דאצווישען געקאממען איזט! צוויא געזאנדטע דעם קאניגס פאן פראנקרייך ווארען נעמליך צור קאניגין עליזאבעטה געקאממען, אום איהרע האנד פיר דען קאניג פאן פראנקרייך צו פערלאנגען. נאמענטליך וואר עס קאטהארינא פאן מעדיצי, דיא מוטטער דעס פראנצאזישען קאניגס, וועלכע איהרען זאהן מיט דער קאניגין פאן ענגלאנד דורכאויס פערהייראטען וואללטע. — גראף לעסטער אטהמעטע לייכטער אויף, אלס ער דיעזע קונדע פערנאממען; ער דאכטע זיך, דאס ווענן עליזאבעטה שאן פערהייראטעט זיין ווירד, זא ווירדע ער אויך זיינע היימליך געהאלטענע פערהייראטונג מיט אמי פרייא בעקעננען דירפען.